

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
104/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. szeptember 10.

A főtanácsnok indítványa a C-336/19. sz. ügyben
Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai

Hogan főtanácsnok szerint az uniós jog alapján nem megengedett az a flamand jogszabály, amely tiltja az állatok kábítás nélküli vágását, beleértve a vallási szertartás által előírt különleges módszer szerinti vágást is

A tagállamok elfogadhatnak az uniós jogban foglaltaknál szigorúbb szabályozást, azonban tiszteletben kell tartaniuk a vallási szertartások tekintetében előírt eltérést

A Flamand régió (Belgium) által 2017. július 7-én kiadott, az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvénynek az állatok levágása során megengedett módszerek tekintetében való módosításáról szóló rendelet joghatása az, hogy tiltja az állatok hagyományos zsidó és iszlám szertartás szerinti levágását és előírja, hogy ezeket az állatokat a szenvedésük enyhítése érdekében a levágás előtt el kell kábítani. Ebben az összefüggésben különböző zsidó és iszlám egyesületek megtámadták e rendeletet annak teljes vagy részleges megsemmisítése érdekében.

Az ügyben eljáró Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) úgy határozott, hogy az ügyben előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz. A Bíróság előtti elsődleges kérdés az, hogy az uniós jog lehetővé teszi-e a kábítás hiánya esetén az ilyen teljes tilalmat, nem utolsósorban a vallásszabadságnak az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: Charta) szereplő biztosítékaira tekintettel.

A mai napon ismertetett indítványában Gerard Hogan főtanácsnok azt javasolja, hogy a **Bíróság állapítsa meg, hogy a tagállamok nem fogadhatnak el olyan szabályokat, amelyek egyfelől előírják az állatok kábítás nélkül történő levágásának – vallási szertartás keretében végzett vágásra is vonatkozó – tilalmát, másfelől pedig olyan alternatív kábítási módszereket léptetnek hatályba a vallási szertartás keretében végzett vágásra vonatkozóan, amelyek a kábítás visszafordítható jellegén és azon a feltételen alapulnak, hogy a kábítás nem idézheti elő az állat halálát.**

Hogan főtanácsnok áttekinti az állatok leölésük során való védelméről szóló uniós rendelet (a továbbiakban: rendelet)¹ vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatos jelenlegi ítélkezési gyakorlatot. Ebben az összefüggésben megjegyzi, hogy a rendelet konkrétan kifejezi az Unió és a tagállamok Szerződéseken alapuló azon egyértelmű kötelezettségét, hogy teljes mértékben figyelembe vegyék az állatok mint érző lények kíméletére vonatkozó követelményeket. Hozzáteszi, hogy a rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében szereplő azon kötelezettség szigorú megfogalmazása ellenére, amely szerint az „állatok leölésére kizárólag [...] kábítást követően kerülhet sor”, a rendelet 4. cikkének (4) bekezdése az előbbi szabálytól való eltérésről rendelkezik, és annak szükségességével foglalkozik, hogy biztosítsák bizonyos hitvallások számára az alapvető vallási szertartások fenntartását és a vallás által előírt módon levágott állatokból származó hús fogyasztását (a továbbiakban: eltérés).

Hogan főtanácsnok megjegyzi, hogy az eltérés lehetővé teszi a vallási célú vágás gyakorlatát, amelynek keretében az állat előzetes kábítás nélkül leölhető, kizárólag a vallásszabadság tiszteletben tartásának biztosítása céljából, mivel a vágás e formája nem alkalmas az állatok fájdalmának, szorongásának és szenvedésének olyan mértékben hatékony csökkentésére, mint az

¹ Az állatok leölésük során való védelméről szóló, 2009. szeptember 24-i 1099/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. 303., 1. o.; helyesbítés: HL 2019. L 55., 18. o.).

a vágás, amelyet kábítás előz meg. Az eltérés tehát az uniós jogalkotó arra vonatkozó óhaját tükrözi, hogy előzetes kábítás hiányában a vallási célú levágás keretében az állatoknak okozott, elkerülhető szenvedés ellenére tartsák tiszteletben a vallásszabadságot, valamint a vallás és a meggyőződés istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásához való jogot, amint azt a Charta is megfogalmazza. Álláspontja szerint tehát e rendelkezés az Unió olyan toleráns és sokszínű társadalom iránti elkötelezettségét juttatja érvényre, amelyben eltérő és olykor egymással ellentétes nézetek és meggyőződések léteznek, amelyeket össze kell egyeztetni.

Hozzáteszi, hogy a Bíróságnak a Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen és társai ügyben² hozott ítéletéből egyértelműen kitűnik, hogy a vallási célú, előzetes kábítás nélkül történő levágás megszervezése és elvégzése érdekében az ilyen típusú levágás elvégzésének szabadsága tekintetében előírhatók olyan, az alkalmazásukat illetően semleges és hátrányos megkülönböztetéstől mentes műszaki feltételek vagy előírások, amelyek a leölés időpontjában az állat szenvedésének minimalizálására és a húst fogyasztó valamennyi személy egészségének biztosítására irányulnak.

Hogan főtanácsnok kifejti, hogy az eltérést nyilvánvalóan szigorúan kell értelmezni. Erre annak érdekében van szükség, hogy az állatok számára a leölés időpontjában a lehető legnagyobb mértékű védelmet biztosítsák, ezzel egyidejűleg tiszteletben tartva a vallásszabadságot és a mély vallásos hitet. Álláspontja szerint jöllehet a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az iszlám és a zsidó hit követőinek mély vallásos meggyőződését azáltal, hogy lehetővé teszik számukra az állatok ilyen módon történő, vallási célú vágását, egyúttal ezen érző lények jóllétét is kötelesek biztosítani. Konkrétan, nem felel meg az Unióval és a tagállamokkal szemben az állatok mint érző lények kíméletére vonatkozó követelmények teljes mértékben való figyelembevételét előíró EUMSZ 13. cikk szellemének és szövegének az, ha egész egyszerűen megengedik, hogy az állatok vallási szertartások által előírt levágásából származó húskészítmény bekerüljön a hagyományos élelmiszerláncba, ahol e készítményt az állatok levágásának módját nem ismerő – és arról nem is tájékoztatott – vásárlók fogyasztják el.

A főtanácsnok szerint jöllehet a rendelet 26. cikke (2) bekezdése első albekezdésének c) pontja lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan nemzeti szabályokat tartsanak fenn vagy fogadjanak el, amelyek célja az e rendeletben foglaltaknál kiterjedtebb védelem biztosítása az állatoknak a leölés időpontjában, az nem irányozza elő azt, hogy a tagállamok szüntessék meg vagy kvázi szüntessék meg a vallási célú vágás gyakorlatát. Megállapítása szerint a tagállamoknak az ilyen szigorúbb szabályozást a rendeletben előírt eltérés keretében és ezen eltérés természetének teljes körű figyelembevételével kell elfogadniuk. A szigorúbb nemzeti szabályozásnak az állatjóllét védelme érdekében történő ilyen elfogadása tehát akkor megengedett, ha a szóban forgó vallási szertartás „lényege”, jelesül a vallási célú vágás nem sérül. E rendelkezés tehát nem hatalmazza fel a tagállamokat arra, hogy megtiltsák az állatok vallási szertartások által előírt és a rendelet által kifejezetten megengedett levágását.

Hogan főtanácsnok hangsúlyozza, hogy a további intézkedések nem terjednek ki az előzetes vagy vágást követő kábítás hiányában történő vallási célú vágás megtiltására, mivel az magának a rendeletben előírt eltérésnek a tagadását jelentené. Ez pedig sértené a Chartában szereplő vallási garanciák lényegét a judaizmus és az iszlám olyan követői esetében, akik számára e vallási szertartások mély és személyes vallási jelentőséggel rendelkeznek.

A főtanácsnok véleménye szerint a tagállamok a rendelet 26. cikke (2) bekezdése első albekezdésének c) pontjával összhangban például olyan műszaki feltételeket vagy előírásokat fogadhatnak el, amelyek célja, hogy minimálisra csökkentsék az állatok szenvedését a leölésük pillanatában és elősegítsék az állatok jóllétét a rendeletben szereplő azon követelményen felül, hogy a vallási célú vágást vágóhídon kell végezni.

² Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen és társai ítélet, [C-426/16](#). sz. ügy; lásd: [69/18](#). sz. sajtóközlemény.

Hogan főtanácsnok végül megjegyzi, hogy elkerülhetetlen, hogy az állatok levágásával kapcsolatos vallási szertartások fenntartása nehezen egyeztethető össze az állatjóllét modern fogalmaival. Az eltérés azonban olyan szakpolitikai döntés, amelyet az uniós jogalkotó kétségtelenül jogosult volt meghozni. Ebből következően a Bíróság nem engedheti meg, hogy az egyes tagállamok kiüresítsék e konkrét szakpolitikai döntést azáltal, hogy az állatjóllétre hivatkozással olyan különleges intézkedéseket hoznak, amelyek hatásaként lényegében semlegesítenék a bizonyos vallások követői javára engedett ezen eltérést.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:

„[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106